

izvodi državi. Odatle potiče i spremnost da se, bez rezerve i bez prethodnog argumentovanja, napada bilo koja ideja ili aktivnost, samo zato što dolazi od političkog suparnika. Zbog toga se politički ambijent u Crnoj Gori ne može smatrati pogodnim za ostvarivanje ambicioznih ekonomskih ciljeva. No, i to se lagano mijenja jer se i odnos birača prema političkim subjektima na izborima sve više zasniva na ocjeni njihovog djelovanja u kontekstu interesa Crne Gore i njenih građana, a ne u odnosu na polazni ideološki kontekst ili partijski interes.

DN: Jedan od ciljeva izvršne vlasti u ovoj godini, koji je premijer postavio kao prioritetan, jeste otvaranje novih radnih mjesta. Kako će Ministarstvo finansija doprinijeti tome?

Radunović: Stvaranje uslova za povećanje zaposlenosti, odnosno za otvaranje novih radnih mjesta, jeste jedan od kapitalnih zadataka Vlade. Ministarstvo finansija, svakako, nije neposredno nadležan

organ za ovu problematiku, ali može i mora doprinijeti ukupnosti djelovanja radi dostizanja cilja. Primjera radi, fiskalna nadležnost Ministarstva finansija se mora sprovođiti tako da se doprinosi kvaliteti poslovnog ambijenta. U takvom okru-

ženju je, onda, realno očekivati privredni rast koji prirodno "vuče" povećanu zaposlenost. Slično, modeliranje raznih formata finansijske podrške razvoju preduzetništva predstavlja naš zadatak i doprinos povećanom upošljavanju.

DN: Početak godine u znaku je povećanja opšte stope PDV-a, poskupljenja struje i većih akciza. Koliko je opravdan strah građana kada je riječ o povećanju cijena i padu životnog standarda koje ovakve mjere prouzrokuju?

Radunović: Normalno je da uvođenje fiskalnih mjera koje su, po prirodi, restriktivne, usmjerene ka štednji i povećanju obaveza, izaziva negativne komentare u dijelu javnosti. Takve mjere ne donose popularnost, ma kako njihovo uvođenje bilo nužno i racionalno argumentovano. Jasno je i da se kritike usmjeravaju prvenstveno ka Ministarstvu finansija, jer je fiskalna politika u nadležnosti te institucije. Ipak, treba stalno podsjećati da su te fiskalne mjere neizbježan element naše ukupne ekonomsko-razvojne strategije, dakle, ne predstavljaju parcijalni hir Ministarstva ili Vlade.

Ne smijemo zaboraviti da smo mjere fiskalne konsolidacije definisali i usvojili svjesni kritičnih posljedica koje bi uslijedile ako one izostanu ili ako ne donesu željene efekte. No, čak i u takvim okolnostima, uspjeli smo da izbjegnemo mehanizme kojima su pribjegavale druge zemlje u regionu, poput radikalnog smanjenja penzija i zarada. Mi smo odabrali pristup koji će najmanje uticati na građane i koji će ravnomjerno i solidarno raspodijeliti teret konsolidacije. Željeli smo i da saniranje finansijske slike ne produkuje zaustavljanje razvojnih ambicija, kroz već aktivirane, pa i kroz nove projekte. Drugim riječima, lako je pokazati da restriktivnost u odnosu na budžetsku potrošnju, ne znači usporavanje razvojne perspektive. Štaviše!

Pomenuti postulati su primijenjeni i kada je riječ o povećanju PDV-a. Ne iznenađuje povika dijela javnosti po ovom pitanju, ali je daleko od istine da će rast PDV-a biti racionalan povod za radikalni rast cijena. Niža stopa PDV-a ostala je na nivou od sedam odsto i jedna je od najnižih u Evropi. Ona se primjenjuje na životne namirnice koje čine glavnu potrošačku korpu, pa je naša procjena da bi promjena više stope PDV-a sa 19 na 21 odsto mogla uzrokovati prosječni rast cijena od samo 0,9 odsto. Procjena Svjetske banke je 0,5 odsto, skoro dvostruko restriktivnija u odnosu na našu. Dakle, gdje god se nominalni porast više stope PDV-a od dva pro-

Studija o MA se još čeka

DN: Jeste li dobili studiju o Montenegro airlinesu (MA), koja se očekivala krajem prošle godine i koji su njeni rezultati? U kom pravcu Vi lično očekujete da će se dalje razvijati situacija u MA?

Radunović: Očekujemo da nam finalna verzija studije bude poslata u najskorijem roku, nakon čega će resorno ministarstvo i Vlada analizirati materijal i predložiti najbolje rješenje.

centna poena bude koristio kao alibi za linearni ili čak veći porast cijena, u pitanju će biti tržišna malverzacija. To bi trebalo da neutrališe samo tržište, odnosno konkurencija. U sprečavanju takve trivializacije, pored tržišta, ulogu treba da imaju i inspekcijски organi.

Slično je i sa akcizama. Pažljivo smo definisali listu proizvoda za koje se akcize uvećavaju. U principu, radi se o robama koje ipak ne spadaju u elementarne potrebe građana, pa ni njihovo poskupljenje ne bi trebalo da utiče na bazni standard.

DN: Kada je riječ o naplati poreskih prihoda, u prošloj godini ostvareni su bolji rezultati od planiranih. Koliko će država po ovom osnovu prihodovali u 2018?

Radunović: Planirali smo da u ovoj godini ostvarimo budžetske prihode od 1.708,3 miliona eura, što je za 8,1 odsto, odnosno za 128,2 miliona više nego u 2017. Od ukupnog prihoda, 1.597,9 miliona eura treba da potiče od poreza i doprinosa. Apsolutni rast tog iznosa u odnosu na 2017. je 118,3 miliona. Dakle, efikasnija naplata poreza i šira poreska baza treba da predstavlja izvor gotovo cijelog uvećanja budžeta.

Još uvijek je veći broj političkih partija okrenut kratkoročnom, najčešće populističkom, prikupljanju političkih poena, bez obzira na efekte koje takav pristup proizvodi državi. Odatle potiče i spremnost da se, bez rezerve i bez prethodnog argumentovanja, napada bilo koja ideja ili aktivnost, samo zato što dolazi od političkog suparnika. Zbog toga se politički ambijent u Crnoj Gori ne može smatrati pogodnim za ostvarivanje ambicioznih ekonomskih ciljeva.

Siguran sam da smo svi saglasni da nam je nacionalni avioprevoznik potreban, prvenstveno zbog turističke dostupnosti Crne Gore. Lično, vjerujem da MA može biti održivi pravni subjekt koji će redovno servisirati svoje obaveze, pa čak i ostvarivati dobit. To su pokazale i preliminarne analize. U suštini, problem je pronaženje modela saniranja dugova iz ranijeg perioda, ali i sistema poslovanja koji će onemogućiti pojavu novih dubioza.

Sam PDV treba da, u tekućoj godini, donese budžetu 617,3 miliona eura, što je 66,9 miliona više nego u 2017. Ovaj rast ne proističe isključivo iz povećanja stope PDV-a za dva procentna poena, nego i iz očekivanog rasta ekonomske aktivnosti. Plan poreskih prihoda za 2018. podrazumijeva i redovnost u izmirivanju obaveza po osnovu reprogramiranih poreskih dugova iz prethodnog perioda.

Od akciza očekujemo 246,4 miliona eura, odnosno 20,7 miliona više nego u 2017. Treba reći da je naša akcizna politika harmonizovana sa zakonodavstvom EU za specifične robe. U svim segmentima naplate poreza, podrazumijevali smo i povećanja po osnovu efekata borbe protiv sive ekonomije, koju ćemo intenzivirati ove i narednih godina.

DN: Postoji li opasnost da se rast javnog duga ne zaustavi nakon 2019?

Radunović: Ako posmatramo aktuelne okolnosti i tekuće makroekonomske projekcije, onda će istrajavanje u sprovođenju planirane fiskalne konsolidacije sigurno obezbijediti da javni dug ostane u projektovanim okvirima. To znači da će ovaj parametar dostići maksimum od 66,51 odsto u 2019. da bi već 2020. bio 63,81 odsto, odnosno prešao u trajno opadajući trend.

Jedno od ključnih načela kontrole javnog duga je ciljna i kontrolisana politika zaduživanja. U tom smislu, Crna Gora će se zaduživati samo po dva osnovna - radi reprograma ili otplate postojećih zaduženja i radi finansiranja kapitalnih razvojnih projekata. Tako smo za ovu godinu planirali zaduženje od 296 miliona, od čega je 106 namijenjeno za otplatu dospjelih anuiteta, što ne utiče na nivo javnog duga. Ostatak sredstava namijenjen je za izgradnju auto-puta.

Ipak, treba biti svjesan da su otvorene i male ekonomije, kakva je i crnogorska, izuzetno osjetljive na eksterne, odnosno globalne uticaje. Dakle, eventualna nepovoljna kretanja u na-

šem užem i širem ekonomskom okruženju, mogu imati negativan uticaj na naše rezultate, pa i na nivo javnog duga. Mi, naravno, radimo i na mjerama povećanja otpornosti crnogorskog ekonomskog sistema u odnosu na spoljne uticaje. No, to je složen i dugoročan proces sa realno malim efektima, s obzirom na obim naše ekonomije.

0,5

ODSTO BIĆE PROSJEČNI RAST CIJENA ZBOG VEĆEG PDV-A, PREMA PROCJENI SB

DN: Da li su međunarodne finansijske institucije postavile bilo kakve uslove Crnoj Gori za ovu godinu po pitanju finansijske i ekonomske situacije u zemlji?

Radunović: Više puta sam isticao značaj kvalitetne i intenzivne saradnje koju smo uspostavili sa međunarodnim finansijskim institucijama, prvenstveno sa MMF-om i Svjetskom bankom. Ne radi se o mandatornim odnosima, s obzirom da nemamo klasične finansijske aranžmane, nego o zaista korisnoj koordinaciji i komunikaciji koja nam puno znači, a i podiže povjerenje naših partnera u planove i djelovanje Vlade. U takvom ambijentu smo i kreirali plan finansijske konsolidacije i dobili potvrdu njegove dosljednosti, realnosti i kredibiliteta. Veoma smo zahvalni ovim institucijama na pružanju pomoći u definisanju monetarnih i valutnih politika, poreske politike, mjera stabilizacije finansijskog sektora i u upravljanju dugom.

